

Gönderme Tarihi: 28.11.2019

Kabul Tarihi: 09.01.2020

*Bu bir araştırma makalesidir

Açık ve uzaktan öğrenmede ikinci üniversite öğrencilerinin yıllara göre değişiminin incelenmesi: Anadolu Üniversitesi örneği

Öğr. Gör. Ali İhsan İBİLEME^a
Enise ÇINAR^b
Hatice YÜCESAN KAYA^b

^a Anadolu Üniversitesi Bilgisayar Araştırma ve Uygulama Merkezi

^b Anadolu Üniversitesi Test Araştırma Birimi

Özet

Bu çalışmada, yaşam boyu öğrenme çerçevesinde Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi (AÖS) kapsamında ikinci üniversite kayıt türündeki öğrencilerin 2015-2018 yılları arasında yaş, cinsiyet, bölge ve program bilgileri dikkate alınarak değişimi incelenmiştir. Bu kapsamda öncelikle, bu değişkenlerle ilgili verilere ulaşmak için yaşam boyu eğitim çerçevesinde nicel araştırmalar arasında yer alan betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma esnasında elde edilen ham veriler değişkenler doğrultusunda grafik haline getirilmiştir. Araştırmadaki değişkenler sırasıyla tek tek ele alınıp analiz edilmiş ve görselleştirilip betimlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre ikinci üniversite kayıt türü kapsamında, belirtilen yıllarda önemli artışlar olmuştur. Sonuç olarak, ikinci üniversite kayıt uygulaması gibi açıköğretim sisteminin bireylere sunduğu fırsatlar yaşam boyu öğrenme eğiliminde büyük bir artışa destek olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Açık ve uzaktan öğrenme, yaşam boyu öğrenme, ikinci üniversite, uzaktan eğitim

Abstract

In this study, within the framework of lifelong learning, the change of the students of the second university enrollment type between 2015-2018 in terms of age, gender, region and program information was examined within the scope of Anadolu University Open Education System. In this context, first of all, descriptive survey model, which is one of the quantitative researches within the framework of lifelong education, was used to reach the data related to these variables. The raw data obtained during the study were graphed according to the variables. The variables in the study were analyzed individually and visualized and described. According to the findings, within the scope of the second type of university enrollment, significant increases have been observed in the mentioned years. As a result, it is seen that the opportunities offered by the open education system such as the second university enrollment application support a large increase in lifelong learning tendency.

Keywords: Open and distance learning, lifelong learning, second university, distance education

Kaynak Gösterme

İbileme, A.İ., Çınar, E. ve Yücesan Kaya, H. (2020). Açık ve uzaktan öğrenmede ikinci üniversite öğrencilerinin yıllara göre değişimini incelenmesi: Anadolu Üniversitesi örneği. *AUAd*, 6(1), 63-77.

Giriş

Eğitimin yaşamın tümünü kapsadığı eskiden beri var olan bir fikirdir. Ancak 20. yüzyıldan itibaren eğitimin biraz daha planlı ve örgütlü hale getirilme çabaları ile yaşam boyu öğrenmeye ilgi artmıştır. 21. yüzyıldan itibaren dünyadaki sosyal, ekonomik, kültürel değişimlere bağlı olarak bireylerin içinde buldukları topluma ve hızlı değişime ayak uydurabilmesi için yaşam boyu eğitim almalarını gerekli kılmaktadır (Güleç, Çelik, & Demirhan, 2012). Bireylerin kişisel ve mesleki gelişim açısından kendilerini geliştirebilmesi eğitim ile mümkündür. Bilgi ve İletişim Teknolojilerine (BİT) bağlı olarak dünyadaki küreselleşme hızı ve bireylerin değişen yaşam koşulları ile beraber iş olanakları değişmektedir (Lindeman, 1926). Buna bağlı olarak beceri sahibi olmadan yapılan işler giderek yok olmaktadır. Bireyler mevcut işlerini koruyabilmek veya yükselbilmek adına kendilerini kişisel ve mesleki alanda geliştirmeye ihtiyaç duymaktadırlar. Buna bağlı olarak bireyler örgün eğitimi devam ederken veya örgün eğitimi tamamladıktan sonra eğitimlerine devam etme ve kendilerini geliştirme ihtiyacı duymaktadırlar (Erdamar, 2011).

Modern çağın getirileriyle birlikte bireylerin, gelişen yaşam standartlarına ayak uydurabilmesi, küreselleşen ekonomik dünyada insan gücünün etkili bir şekilde kullanılabilmesi, üretim ve hizmet sektöründe kullanılacak bilgi ve becerilere sahip nüfusun artırılması gibi gereksinimler meydana yaşam boyu öğrenme için fırsatlar yaratmaktadır (Tunca, Şahin, & Aydın, 2015). BİT'teki gelişmelerin modern toplumlarda geniş alanlara yayılması ile beraber her evde bilgisayar ve internet alt yapısı yer almaya başlamıştır (İbileme, 2019). Bu duruma bağlı olarak internet kullanımı artmış, çevrimiçi eğitim materyal ve uygulamaları yaygınlaşmış ve eğitim alanında büyük değişimler yaşanmıştır. (Falloon, 2011). Tam bu noktada uzaktan eğitim; eğitim sürecindeki yaş, mekân, zaman, yöntem ve öğrenen hızı gibi engelleri ortadan kaldırmakta ve bu ihtiyacı en iyi şekilde karşılamaktadır. Uzaktan eğitim, yaşam boyu öğrenme için aynı zamanda bireysel farklılıklara hitap eden esnek ve çok yönlü yeni çalışma fırsatları yaratmaktadır (Schulte, 2011).

Uzaktan eğitim esnek, kolay erişilebilir olmasının yanı sıra eğitim programlarının ve materyallerinin zenginliği sayesinde çok daha büyük kitlelere yaşam boyu öğrenme sorunsalında farklı ve etkili çözümler üreterek kısa zamanda sınırları olmayan bir öğrenme ortamı sunmaktadır. Bu nedenle uzaktan eğitim, yaşam boyu öğrenme gerekliliğine cevaben tüm bireyler için en güçlü alternatif sistem olarak görülmektedir.

Tüm dünya ile birlikte Türkiye'de de yaşam boyu öğrenme gittikçe yaygınlaşmakta ve ilgi görmektedir. Anadolu Üniversitesi AÖS'te yer alan ikinci üniversite programları da bu

bağlamda değerlendirilebilir. Değişen ve gelişen dünyaya ayak uydurmak isteyen bireyler, var olan düzende yerlerini korumak ya da daha iyi bir yere sahip olmak için eğitimlerine devam etmektedirler. Bu nedenlerden dolayı ikinci üniversite söz konusu bireyler için büyük bir fırsattır. İkinci Üniversiteye olan talebin gittikçe artması da bunun bir göstergesidir.

Araştırma Amacı

İkinci üniversite, bir üniversiteden mezun ya da halen okumakta olanların herhangi bir sınava girmeden kayıt yaptırabilecekleri bir uzaktan eğitim türüdür (İstanbul Üniversitesi, 2019). Kişisel ve mesleki gelişimi sağlamak, hayalini kurduğu ancak okuma fırsatı bulamadığı programı okumak veya yeni bir gelecek planlamak için insanlar ikinci üniversite tercih etmektedir (İstanbul Üniversitesi, 2019). Açık ve uzaktan öğrenme sisteminde yaşamboyu öğrenme kapsamında ikinci üniversite önemli bir eğitim türüdür. Bu nedenle ikinci üniversiteye olan talebin ve ilginin yıllara göre değişiminin incelenmesi büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı, 2015-2018 yılları arasında Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemine ikinci üniversite kayıt türü ile gelen öğrencilerin yaş, cinsiyet, şehir, bölüm ve meslek değişimlerini betimsel tarama modeli ile incelemektir. Farklı değişkenler açısından ne tür eğilimlerin olduğunun araştırılması bu araştırmanın temel amacıdır. Bu amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Yıllara göre ikinci üniversiteye kayıtlı öğrenci sayısı nasıl değişmiştir?
2. Demografik özellikler ve yıllara göre nasıl bir değişim olmuştur?
3. İkinci üniversite kapsamında en çok tercih edilen bölümler hangileridir?
4. Coğrafi bölgelere göre nüfus dağılımı ve önlisans ve üstü seviyede eğitim almış insanların dağılımı ile ikinci üniversite okuyan insanların dağılımı arasında ilişki nasıldır?

İlgili Alanyazın

Açık ve Uzaktan Öğrenme (AUÖ), öğrenenlerin birbirlerinden ve öğrenme kaynaklarından zaman ve/veya mekân bağlamında fiziksel olarak uzakta olduğu, öğrenenlerin birbirleriyle ve öğrenme kaynakları ile etkileşimlerinin bilgi ve iletişim teknolojisi sistemlerine dayalı olarak gerçekleştirildiği bir öğrenme sürecidir (Aydın, 2011).

Dünya’da AUÖ uygulamaları, 19. yüzyılda posta hizmetlerinin gelişmesi ile başlamıştır. 20. yüzyılda televizyon yayıncılığı ile canlanmış ve bilgisayar ve internet teknolojilerindeki gelişmelerle birlikte büyük hız kazanmıştır (Aydın, 2005). Türkiye’de AUÖ ise, 1950’li

yıllarda Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'nde banka çalışanlarına yönelik kısa süreli mektupla hizmet içi eğitim olarak başlamıştır (Koçdar & Doğan, 2015).

1961 yılında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından okulların yükseköğretimde artan talebi karşılayamaması üzerine “Mektupla Öğretim Merkezi” kurulmuştur. İzleyen yıllarda Deneme Yüksek Öğretmen Okulu ve Yaygın Yükseköğretim Kurumu kurulmuştur. 6 Kasım 1981 tarihinde yürürlüğe giren ve Türk Yükseköğretimini yeniden düzenleyen 2547 sayılı kanunun 5. ve 12. maddeleri ile üniversitelere sürekli ve açıköğretim yapma hakkı tanınmıştır. Bu kapsamda, 20 Temmuz 1982 yılında Anadolu Üniversitesi ülke düzeyinde uzaktan öğretim hizmeti ile görevlendirilmiştir (Anadolu Üniversitesi, 2018).

Anadolu Üniversitesi AÖS, ülkemizde çağdaş anlamda AUÖ sistemleri ile yeni ihtiyaçların karşılanması konusunda hızla harekete geçebilen çok esnek bir yapıya ve güçlü bir organizasyona sahiptir. Sahip olduğu teknik alt yapı, kalite düzeyi yüksek ve verimli çalışabilen üretken insan kaynağı ile kendini sürekli yenilemekte ve Türk Yükseköğretim Sisteminde ülkemizde birçok yenilikleri uygulamaya koymaktadır. Bu yönü ile dünyanın mega üniversiteleri arasında yer almaktadır.

1982 yılında İktisat ve İş İdaresi lisans programı ile 29 bin 500 öğrenciye hizmet vermeye başlayan AÖS 2018 yılı ile beraber Yükseköğrenim talebini karşılamada sağladığı kapasite ile 19 lisans, 39 önlisans programı ile 1 milyon 400 bin öğrenciye hizmet vermektedir (Anadolu Üniversitesi, 2018).

İkinci üniversite, herhangi bir yükseköğretim kurumunda lisans veya önlisans programından mezun olan veya okuyan öğrenciler herhangi bir sınava girmeden ve örgün/uzaktan eğitim sistemindeki kayıtlarını sildirmeden (Anadolu Üniversitesi, 2017) aynı alanda olmamak şartı ile ikinci diploma sahibi olma şansı veren (Atatürk Üniversitesi, 2017) bir uygulamadır. Önlisans programı mezunu ya da öğrencileri önlisans programlarına, lisans programı mezunu ya da öğrencileri ise hem önlisans hem de lisans programlarına mezun veya okumakta oldukları alanlarda olmamak koşulu ile kayıt yaptırabilmektedirler (Anadolu Üniversitesi, 2017). Anadolu Üniversitesi AÖS 2001-2002 öğretim yılında gelişen koşullara uyum sağlamak, kendini farklı alanlarda geliştirmek isteyen örgün bölümde okuyan ve halen bir yükseköğretim programına kayıtlı olan ya da mezunlara yönelik olarak yaşam boyu öğrenme kapsamında ikinci öğretim olanağı veren “İkinci Üniversite” uygulaması başlatılmıştır (Anadolu Üniversitesi, 2018).

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırmada, araştırma hedefleri hakkında bilgi edinmek için yaşam boyu eğitim çerçevesinde nicel araştırmalar arasında yer alan betimsel tarama modeli kullanılacaktır. Araştırmadaki değişkenler tek tek ele alınıp betimlenecektir (Karasar, 2007). Bu nedenle çalışma, tekil tarama modeli türlerinden kesitsel tarama araştırma deseni kullanılarak yürütülecektir. Betimsel tarama deseni çalışmaları, ele alınan bir çalışma grubunda geçmiş ya da mevcut durumu olduğu gibi tanımlamak için gerçekleştirilmektedirler. Araştırılacak olay, kişi ya da nesne, kendi koşullarında olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Değiştirmek ya da etkilemek için hiçbir çaba gösterilmemektedir (Karasar, 2009).

Kesitsel tarama araştırma deseni ile kısa bir zaman diliminde ikinci üniversite kayıtlı öğrencilerin yaşları ve buldukları bölge ile ilgili veri toplanması hedeflenmektedir. Çok sayıda öğrenciden veri toplama imkânı sağlayan bu yöntem, onları iyi anlayabilme, gruplayabilme olanağı sağlamaktadır (Nardi, 2006).

Evren ve Örneklem

Anadolu Üniversitesi açık ve uzaktan öğrenme yöntemi ile ikinci üniversite kayıt türü kapsamındaki öğrenciler çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Örneklem ise Anadolu Üniversitesi Açıköğretim sisteminde 2015-2018 yılları arasında ikinci üniversite kayıt türündeki yaklaşık 539 bin öğrenciyi kapsamaktadır.

Veri Toplama Araçları

Kesitsel tarama araştırma deseni kapsamında yararlanılan veri toplama yöntemi belge incelemesidir. Genel olarak derinlemesine görüşme ve gözlem yapmanın olanaklı olmadığı durumlarda başvurulan bir yöntem olan belge incelemesi, araştırılması hedeflenen olay ya da olgular hakkında yazılı bilgi içeren kaynakların ayrıntılı biçimde analiz edilmesidir (Şimşek, ve diğerleri, 2009). Bu araştırma kapsamında ikinci üniversite türünde kayıtlı öğrencilere ait veriler Anadolu Üniversitesi Bilgisayar Araştırma ve Uygulama Merkezi (BAUM) tarafından sağlanmıştır. Bölgelere göre nüfus dağılımı ve eğitim düzeylerine ait veriler Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) web sayfasından 2018 yılına ait raporlardan alınmıştır. Bölgelere göre nüfus dağılımı verisi “Yıllara Göre İl Nüfusları” ve eğitim düzeyine ait veriler için ise “Ulusal Eğitim İstatistikleri” kullanılmıştır.

Veri Analizi

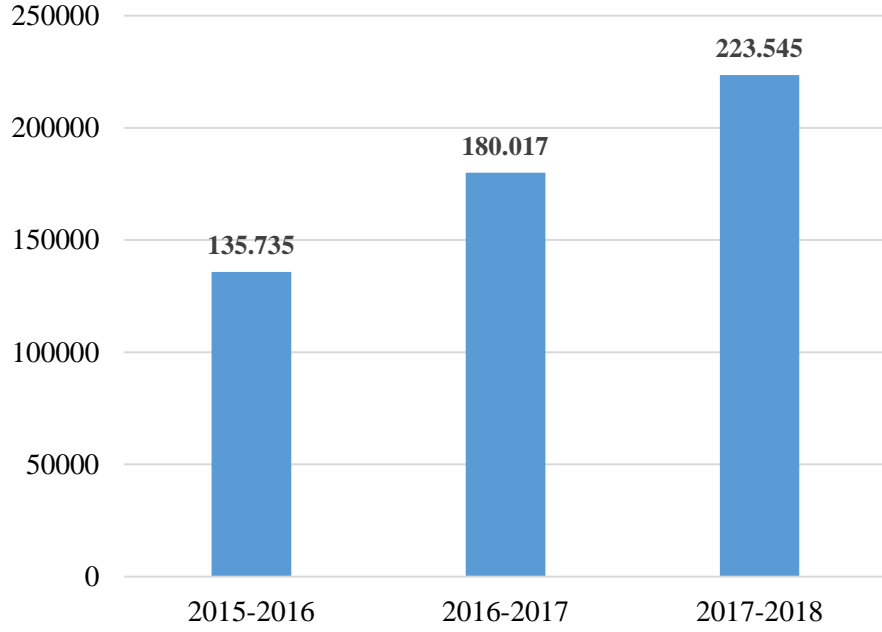
Araştırma kapsamında belge inceleme yöntemiyle elde edilen belgeler, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nde ikinci üniversite kayıtlı öğrencilerin yaş, cinsiyet, bölge ve program kriterlerine göre değerlendirilip analiz edilmesinde kullanılmıştır. Söz konusu verilerin yıllara göre değişimi ilişki olarak analiz edilecektir. Ayrıca TÜİK'in 2018 yılına ait nüfus ve bitirilen eğitim düzeyinin bölgelere göre dağılımına ait veriler kullanılmıştır. Buna bağlı olarak ikinci üniversite okuyanların, nüfusun ve bitirilen eğitim düzeyinin dağılımı bölgelere göre analiz edilmiştir. Verilerin analizi aşamasında TÜİK illere göre nüfus ve eğitim düzeyi verileri olarak bölgelere gruplanmıştır. İller yedi bölge altında gruplanarak bölgelerin nüfus ve eğitim düzeylerine ait veriler elde edilmiştir. İkinci üniversite kapsamında bir programa kayıt olabilmek için minimum bir önlisans programından mezun olmak gerektiği için TÜİK'ten alınan verilerde temizleme işlemi yapılarak önlisans ve üstü eğitim düzeyindeki veriler kullanılmıştır.

Araştırmanın Sınırlı Yönleri

Bu çalışmada Anadolu Üniversitesi Açıköğretim sisteminde 2015-2018 yılları arasında ikinci üniversite kapsamında kayıtlı öğrencilerin tespit edilerek, yaş, cinsiyet, bölge ve program bilgilerine göre değerlendirilmesi yapılarak var olan durum ortaya konulmaya çalışılacaktır. Bu bağlamda Anadolu Üniversitesi'nin seçilmesinin sebepleri arasında, açıköğretim alanında hizmet veren mega üniversitelerden biri olması ve verilerine erişilebilirliğin daha hızlı ve kolay olması bulunmaktadır (The World University Ranking, 2019). Türkiye'de 2019 yılı temmuz ayı itibari ile önlisans ve lisans düzeyinde açık öğretim hizmeti veren üniversitelere kayıtlı toplam yaklaşık 3,8 milyon öğrenci bulunmaktadır (Okur, 2019). Açık ve uzaktan öğrenme hizmetinden yararlanan öğrencilerin yaklaşık %85 Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemine kayıtlıdır. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi Türkiye'de öğrenci sayısı olarak en fazla öğrenciye sahip olduğu için İkinci Üniversite kapsamında da Türkiye geneline yansıttığı düşünülerek çalışma Anadolu Üniversitesi ile sınırlandırılmıştır.

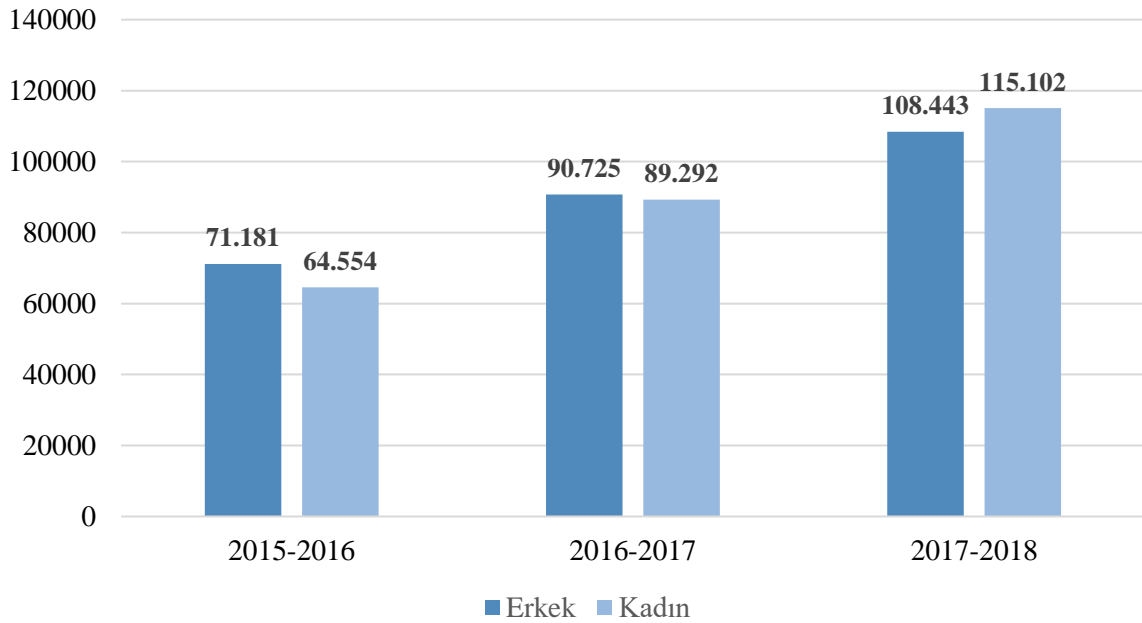
Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde gerçekleştirilen araştırmaya ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Anadolu Üniversitesi AÖS'te ikinci üniversiteye kayıtlı öğrencilerin 2015-2018 yılları arasındaki öğrenci sayısı, yıllara ve cinsiyete, yaş gruplarına ve bölgelere göre dağılımı ve en çok tercih edilen programlar ile ilgili bazı bulgulara yer verilmiştir.

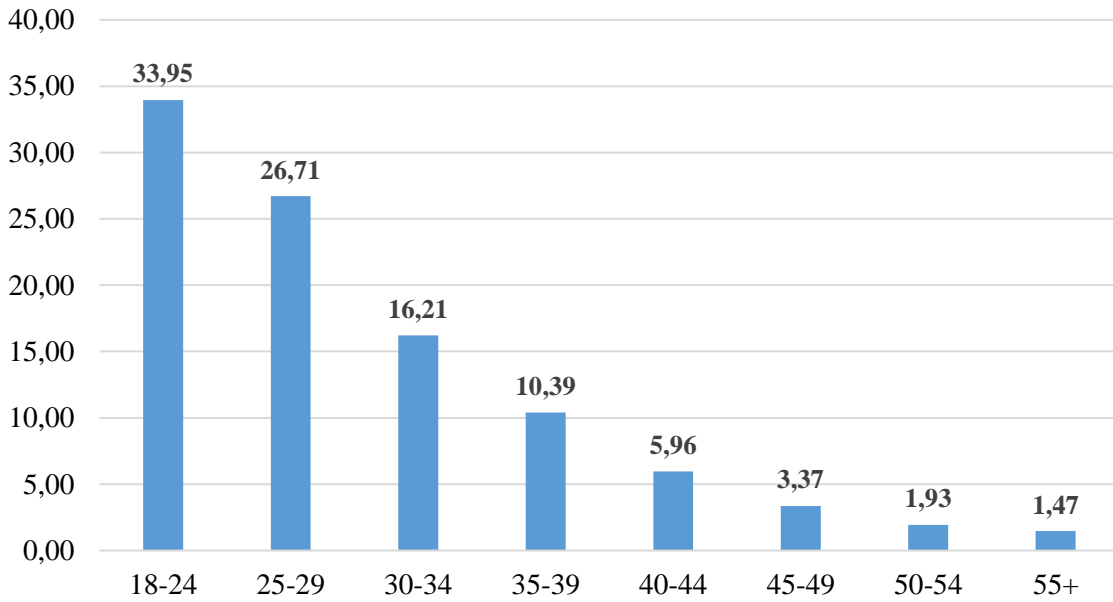
Grafik 1: 2015-2018 yılları arasında yıllara göre öğrenci sayısının dağılımı

Grafik 1’de Anadolu Üniversitesi AÖS’e 2015-2018 yılları arasında ikinci üniversiteye kayıtlı 539.237 öğrencinin yıllara göre dağılımı verilmiştir. Grafikte görüldüğü gibi öğrenci sayısında sürekli bir artış olduğu görülmektedir. Bu kapsamda yaşam boyu öğrenmenin son yıllarda yaygınlaşması, kişisel ve mesleki gelişimin ön plana çıkması sonucuna bağlı olarak yaşam boyu eğitime eğilimin de arttığı varsayılabılır.

Grafik 2: 2015-2018 yılları arasında cinsiyete göre öğrenci sayısının dağılımı

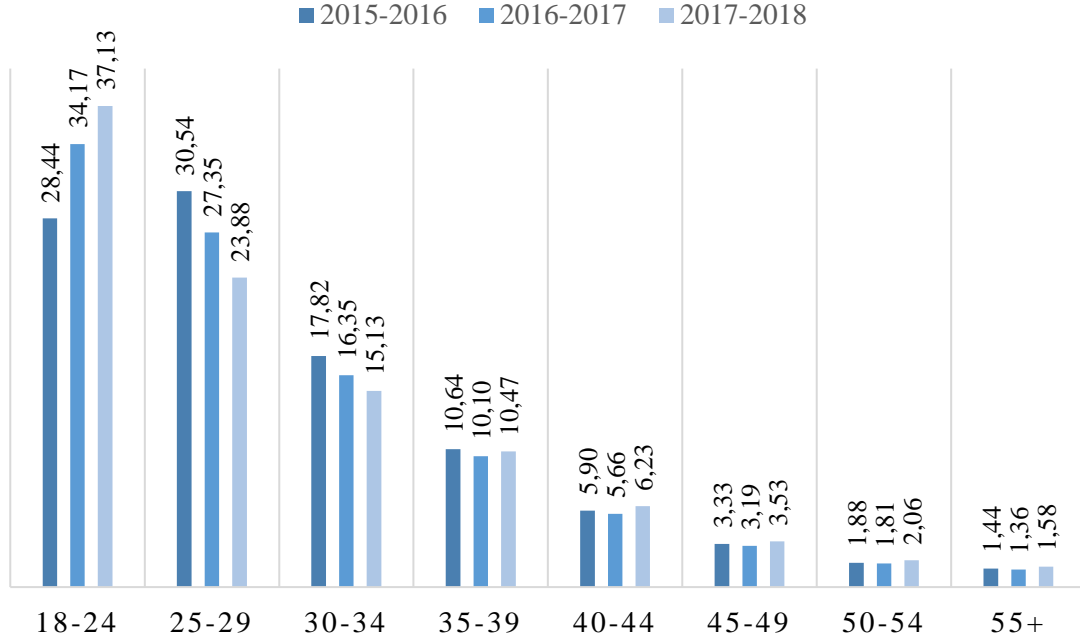
Grafik 2’de görüldüğü gibi, 2015-2018 yılları arasında öğrenci dağılımının cinsiyete göre dağılımı verilmiştir. 2015-2018 yılları arasında cinsiyete göre öğrenci dağılımı incelendiğinde %50,13 erkek, %49,87 kadın olduğu görülmüştür. 2015-2016 yılları arasında kadın öğrenci sayısı erkek öğrenci sayısından azken sürekli bir artış ile 2017-2018 yılları arasında erkek öğrenci sayısını geçmiştir. 2015-2018 yılları arasında erkek öğrenci sayısında %52 bir artış olurken kadın öğrenci sayısında yaklaşık %78’lik bir artış olmuştur. Buna sonuca göre, ikinci üniversite kadınlar arasında gittikçe yaygınlaştığı ve daha fazla kesime ulaştığı söylenebilir. Aynı zamanda 2017-2018 öğretim yılında ikinci üniversiteye kayıt yaptıran kadın öğrenci sayısı erkek öğrenci sayısını geçmiştir.

Grafik 3: Öğrencilerin yaş gruplarına göre yüzdesel dağılımı

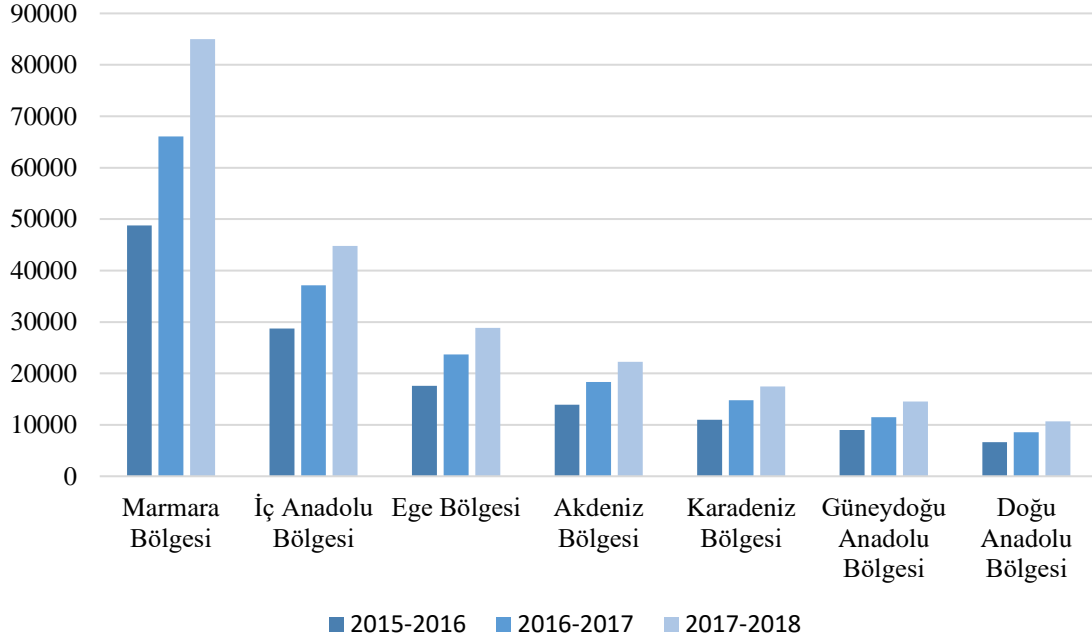
Grafik 3’te 2015-2018 yılları arasında Anadolu Üniversitesi AÖS ikinci üniversiteye kayıtlı öğrencileri yaş gruplarına göre dağılımı ve yüzdeleri verilmiştir. İkinci üniversite kapsamında kayıt yaptıran öğrencilerin en fazla (%33,95) 18-24 yaş aralığında en az (%1,47) ise 55 yaş ve üstü grupta yer aldığı görülmektedir. Bu bulguya bağlı olarak örgün eğitime devam eden öğrencilerin aynı zamanda uzaktan eğitimde bir programda aktif olarak öğrenim gördükleri düşünülmektedir.

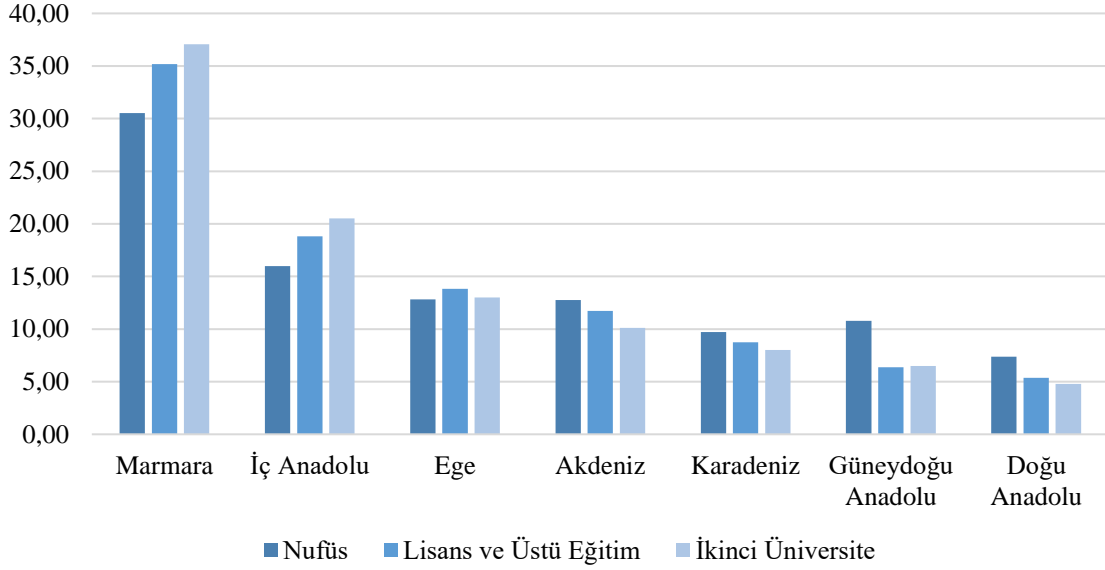
Grafik 4: 2015-2018 yılları arasında yaş gruplarına göre yüzdesel değişim

Grafik 4'te Anadolu Üniversitesi verilerine göre, 2015-2018 yılları arasında ikinci üniversiteye kayıtlı öğrencileri yaş gruplarına göre dağılım yüzdeleri verilmiştir. Grafikte görüldüğü gibi 18-24 yaş arasında insanların ikinci üniversite okuma oranının her yıl giderek daha da arttığı görülmektedir. 18-24 yaş aralığı üniversite eğitimi yaş aralığına denk gelmektedir. 18-29 yaş aralığı toplamına bakıldığında ise, ikinci üniversiteye kayıtlı toplam öğrenci sayısının yaklaşık %60'nı kapsamaktadır. 2015-2018 yılları arasında genel toplam içinde 18-24 yaş aralığındaki öğrencilerin dağılımında bir artış olurken, 25-34 yaş aralığındaki öğrencilerin dağılımında bir azalma görülmektedir. Bu da yaşam boyu eğitim kapsamında değerlendirildiğinde ileri yaşlarda da eğitime büyük önem verildiğinin göstergesi olabilir.

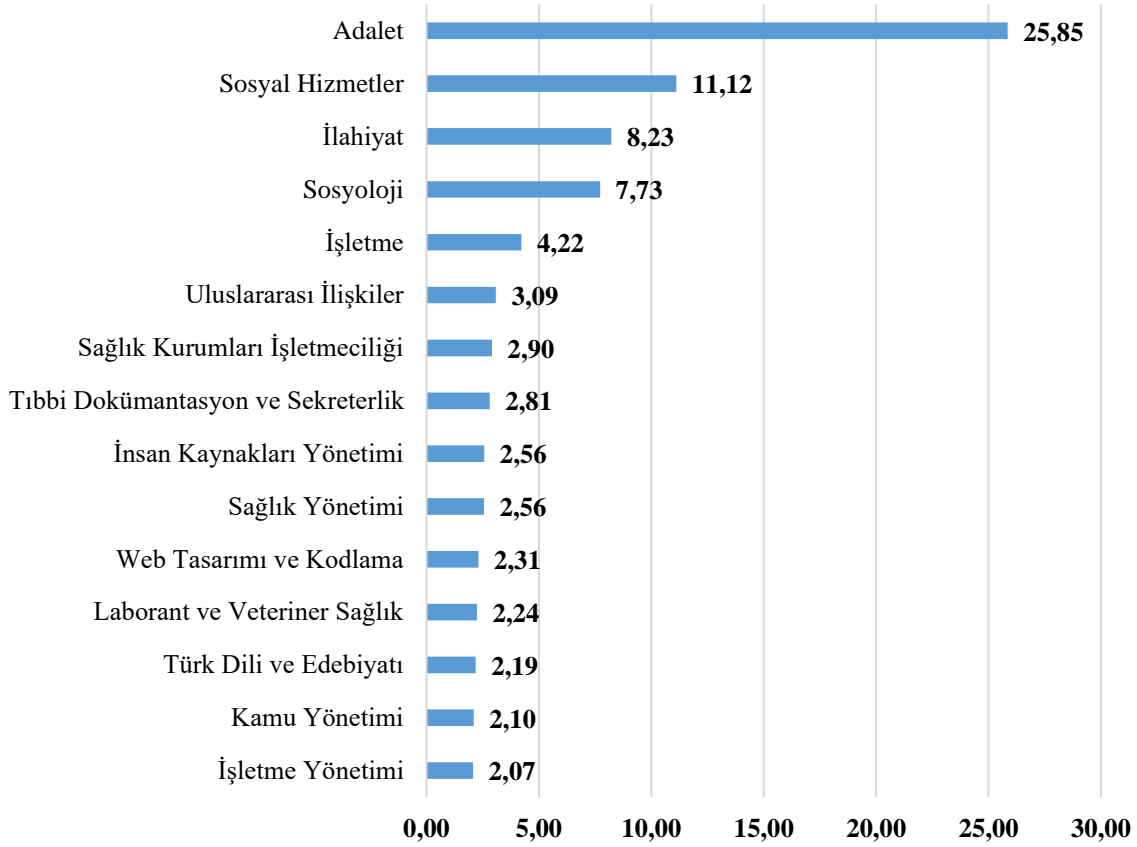
Grafik 5: 2015-2018 yılları arası öğrenci sayısının bölgelere göre dağılımı

Grafik 5'te görüldüğü gibi, Anadolu Üniversitesi 2015-2018 yılları arasında öğrenci sayısının bütün bölgelerde her yıl düzenli olarak artış gösterdiği görülmektedir. 2015-2018 yılları arasında ikinci üniversite kayıt türünde en fazla Marmara bölgesinde artış olurken, en az ise Doğu Anadolu bölgesinde artış olmuştur. Marmara bölgesinde ikinci üniversite okuyan öğrenci sayısında diğer bölgelere göre büyük bir fark bulunmaktadır. Ancak Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2018 yılı bölgelere göre nüfus dağılımı incelendiğinde öğrenci dağılımının nüfus dağılımı ile orantılı olduğu görülmüştür (TÜİK, 2019).

Grafik 6: Bölgelere göre nüfus dağılımı, eğitim düzeyi ve ikinci üniversite okuyan insanların dağılımı

Grafik 6’da TÜİK tarafından sağlanan 2018 yılına ait adrese dayalı nüfus dağılımı, eğitim düzeylerinin dağılımı (önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora) ve ikinci üniversite kayıt yaptıran öğrenci sayılarının bölgelere dağılımı yer almaktadır. Örneğin Türkiye’de toplam nüfusun %30,53 Marmara bölgesinde ikamet ederken aynı zamanda Türkiye genelinde lisans ve üstü bir eğitimi tamamlamış toplam kişi sayısının %35,19’u da Marmara bölgesinde yaşamaktadır. Bu bulgulara göre ikinci üniversite kapsamında kayıt yaptıran öğrencilerin genel olarak dağılımı, Türkiye genelinde bölgelere göre nüfus dağılımı ve önlisans ve üstü eğitim düzeyini bitirmiş insan dağılımı ile orantılı olduğu düşünülmektedir. Marmara ve İç Anadolu bölgesinde ikinci üniversite okuma oranı bölgesel nüfusa dağılımına göre daha yüksek iken, Doğu ve Güney Doğu Anadolu bölgelerinde daha düşüktür. Bu duruma göre de ikinci üniversite okumanın oranının en yüksek olduğu bölge Marmara, en düşük olduğu bölge ise Doğu Anadolu bölgesidir.

Grafik 7: İkinci üniversite kapsamında en çok tercih edilen bölümler sıralaması

Grafik 7’de Anadolu Üniversitesi verilerine göre, ikinci üniversite kapsamında en çok tercih edilen bölümler sıralaması verilmiştir. İkinci üniversite kapsamında en çok tercih edilen Adalet bölümünün diğer bölümlere oranla öğrenci sayısı oldukça fazladır. Göze çarpan bir diğer husus ise ikinci üniversite kapsamında en çok tercih edilen bölümlerin öğrenciler tarafından meslek edinme ve görevde yükselme ile ilgili alanlar olduğudur.

Sonuçlar

Bu çalışmada, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim sisteminde 2015-2018 yılları arasında ikinci üniversite kapsamında kayıtlı öğrenciler, yaşam boyu öğrenme temelli olarak yaş, cinsiyet, bölge ve program değişkenleri açısından değerlendirilmiştir. 2015 yılından 2018 yılına kadar olan dönemde ikinci üniversite kayıt verilerinde her yıl gözle görülür bir artış olduğu dikkat çekmektedir. Bunun yanı sıra, özellikle 2017-2018 yıllarında ikinci üniversite kayıtlı kadın öğrencilerin sayısının erkek öğrenci sayısını aştığı görülmektedir. Diğer bir veride ise, ikinci üniversite kapsamında kayıtlı öğrencilerin %60’ı 18-29 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, 30 yaş ve üzeri yaş aralığındakiler de %40’lık gibi hiç de

azımsanmayacak bir kısmını kapsamaktadır. Ayrıca ikinci üniversite kapsamında en fazla 18-24 yaş aralığındaki bireylerin kayıt yaptırdığı görülmektedir. Buna bağlı olarak bir üniversitede örgün eğitime devam eden öğrencilerin aynı zamanda uzaktan eğitim aracılığı ile bir program daha okuduğu görülmektedir.

Diğer önemli değişkenler ise cinsiyet, bölge ve program bazındaki değişimin nasıl olduğudur. Bölge bazında yıllara göre değişime bakıldığında, Marmara bölgesindeki öğrenci sayısının diğerlerinin çok üzerinde olmasına rağmen, yedi bölge de her yıl artış olduğu ve bu artış oranlarının yüzde olarak birbirinden çok farklı olmadığı görülmüştür. Öğrencilerin ikinci üniversite tercih programlarına bakıldığında ise, adalet bölümünün diğerlerine oranla çok fazla sayıda öğrenci tarafından tercih edildiği görülmektedir. Kültürel bağlamda bunun nedeninin daha çok meslek edinmeye yönelik bir beklentiden kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu çalışma; 2002 yılından beri yürürlükte olan Açıköğretim Sistemi'nin sunduğu ikinci üniversite kayıt fırsatının yaşam boyu öğrenme eğiliminde büyük bir artış olduğunu göstermektedir.

Öneriler

Bu araştırma kapsamında Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi yaşam boyu öğrenme kapsamında hizmet verilen ikinci üniversite öğrencilerinin yıllara göre dağılımı incelenmiştir. Bu araştırma bağlamında incelenen durumlar ve elde edilen araştırma bulguları çerçevesinde aşağıdaki öneriler sunulmaktadır.

- 2015-2018 yılları arasında ikinci üniversite kayıtlarında yüksek hızlı bir artış olduğu bu çalışmada görülmüştür. İlerleyen zamanlarda bu hızlı artışın gerçekleşme sebebi ve insanların ikinci üniversite tercih nedenleri üzerine bir araştırma yapılması önerilmektedir.
- 2015-2018 yılları arasında kadınların ikinci üniversiteyi tercih etme oranları erkeklere göre artmıştır. Ancak bu duruma ait bir bulgu bulunmamıştır. Kadınların yüksek oranda ikinci üniversiteyi tercih etme sebeplerine dair bir araştırma yapılması önerilmektedir.
- İkinci üniversite kapsamında insanların program tercihi yaparken hangi kriterlere göre program tercih ettikleri üzerine bir araştırma yapılabilir.
- 2015-2018 yılları arasındaki yaş dağılımı ve yıllara göre artış göz önünde bulundurulduğunda 18-24 yaş arasındaki insanların ikinci üniversiteyi büyük oranda tercih ettiği gözlenmiştir. Bu yaş aralığındaki insanlar genelde örgün bir eğitim kurumunda eğitim aldığı düşünülmektedir. Bu kapsamda bu yaş aralığındaki insanların ikinci üniversite tercih etme sebepleri üzerine bir araştırma yapılması önerilmektedir.

Kaynakça

- Anadolu Üniversitesi. (2018, 04 26). *Açıköğretim Sistemi*. 04 26, 2018 tarihinde Anadolu Üniversitesi Kurumsal Web Sayfası: <https://www.anadolu.edu.tr/acikogretim/acikogretim-sistemi/acikogretim-sistemi-1> adresinden alındı
- Anadolu Üniversitesi. (2017). *Başvuru Koşulları*. 04 27, 2018 tarihinde İkinci Üniversite: <http://ikinciuniversite.anadolu.edu.tr/#> adresinden alındı
- Anadolu Üniversitesi. (2017, 09 18). *Nasıl Öğrenci Olabilirim - İkinci Üniversite*. 04 27, 2018 tarihinde Anadolu Üniversitesi Kurumsal Web Sayfası: <https://www.anadolu.edu.tr/acikogretim/nasil-ogrenci-olabilirim/ikinci-universite> adresinden alındı
- Atatürk Üniversitesi. (2017). *İkinci Üniversite Bilgi Rehberi*. 04 25, 2018 tarihinde Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi: <https://www.ataaof.edu.tr/Kayıtlar/49/25> adresinden alındı
- Aydın, C. H. (2005). Açık ve Uzaktan Öğrenmede Kullanılan Basılı Materyallerdeki Anlatım Biçimine İlişkin Öğrenen Tercihleri. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 131-147.
- Aydın, C. H. (2011). *Açık ve Uzaktan Öğrenme: Öğrenci Adaylarının Bakış Açısı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Erdamar, G. (2011). Yaşamboyu Öğrenme. Ö. Demirel içinde, *Eğitimde Yeni Yönelimler* (s. 219-237). Ankara: Pegem Akademik.
- Falloon, G. (2011). Making the Connection: Moore's Theory of Transactional Distance and Its Relevance to the Use of a Virtual Classroom in Postgraduate Online Teacher Education. *Journal of Research on Technology in Education*, 43(3), 187-209.
- Güleç, I., Çelik, S., & Demirhan, B. (2012). Yaşam Boyu Öğrenme Nedir? Kavram ve Kapsamı Üzerine Bir Değerlendirme. *Sakarya University Journal of Education*, 34-48.
- İbileme, A. İ. (2019). *Açık ve Uzaktan Öğrenmede Mezun Bilgi Sistemlerinin Geliştirilmesi: Anadolu Üniversitesi Örneği*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- İstanbul Üniversitesi. (2017, 05 08). *İkinci Üniversite Nedir?* 04 27, 2018 tarihinde İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi: <http://ikinciuniversite.istanbul.edu.tr/ikinci-universite/> adresinden alındı

- İstanbul Üniversitesi. (2019, 10 15). *İkinci Üniversite*. İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi: <https://ikinciuniversite.istanbul.edu.tr/tr/content/ikinci-universite/ikinci-universite> adresinden alındı
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (19. b.). Ankara: Nobel.
- Koçdar, S., & Doğan, T. G. (2015, Kasım). Türkiye'deki Açık ve Uzaktan Öğrenme Programlarının Bir Analizi: Eğilimler ve Öneriler. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(4), 23-36.
- Lane, A. (2008). Widening participation in education through open educational resources. M. S. Toru Iiyoshi içinde, *Opening Up Education: The Collective Advancement of Education Through Open Technology, Open Content, and Open Knowledge* (s. 149-163). Cambridge: MIT Press.
- Lindeman, E. (1926). *The Meaning of Adult Education*. Newyork.
- Nardi, P. M. (2006). *Doing Survey Research*. Boston: Pearson.
- Okur, M. R. (2019). Merkezi Yerleştirme Uygulamasının Açıköğretim Sistemine Etkisinin İncelenmesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi - ENAD*, 7(3), 1288-1301.
- Schulte, M. (2011). The Foundations of Technology Distance Education: A Review of the Literature to 2001. *The Journal of Continuing Higher Education*, 59(1), 34-44.
- Şimşek, A., Özdamar, N., Uysal, Ö., Kobak, K., Berk, C., Kılıçer, T., & Çiğdem, H. (2009). İki Binli Yıllarda Türkiye'deki Eğitim Teknolojileri Araştırmalarında Gözlenen Eğilimler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 941-966
- The World Universtiy Ranking*. (2019, 09 20). The World Universtiy Ranking: <https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/anadolu-university> adresinden alındı
- TÜİK. (2019, 7 10). TÜİK: <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist> adresinden alındı.